

KRAJ DANA, KRAJ MAJA, POČETAK VJETRA

Vule Žurić

VULE ŽURIĆ, rođen u Sarajevu 27. VIII 1969. godine. Ove godine objavljena mu knjiga UMRI MUŠKI kod KOS, u ediciji »Pegaz«.

za K.

JEDAN

Bila je nedjelja. Igralo se pretposljednje kolo prvenstva. Sarajevo je loše stajalo i trebali su im ti bodovi. Ali, komentator se nikako nije javljao. Golova još nije bilo. Forsirali su Tuzlu. Jedan brbljivi čikica je odlazio u penziju, bio mu je to zadnji prenos u životu. Lupao je svakakve gluposti, ali barem je razbijalo dosadu. To razbijanje je prišlo čovjeku koji je sjedio u kosom liftu, u novoizgrađenom naselju. Sjedio je tu od tri sata, a bila je nedjelja. Lift je pokretao samo na poziv, nije bilo uobičajene šeme gore — dole. Kada bi popeo nekoga gore, ostajao je na vrhu, ostavljajući otvorena vrata. Radio je bio upaljen svo vrijeme. Počele su popodneve utakmice, pa se završile. Pri kraju je bio i dnevnik, davali su vremensku prognozu. Upalila se lampica na komandnoj tabli. Neko ga je zvao da side dole. Bio je na vrhu. Išla je neka muzika, poglasnio je, zatim pritisnuo dugme, vrata su se zatvorila tupo, kao i uvijek. Lift je krenuo dole. Napolju su već gorjela svjetla po banderama. Djeca su se muvala po parkinzima, bilo je vrijeme za kupanje. I dok je lift pristajao i vrata se otvarala, komentator je javljao da Sarajevo gubi. Situacija se pogoršavala. Ali, Ibro, radnik u Gradskom saobraćajnom, koji se te nedjelje nalazio na dužnosti u kosom liftu u novom naselju, nije bio toliko razočaran. Barem je imao rezultat na tiketu sportske prognoze. Ni je gubio, u svakom slučaju.

U kabinu je ušla jedna žena. Nosila je crni, kožni kofer srednje veličine. Sačekao je još malo, ne bi li još ko naišao. Ali, bila je nedjelja.

— Je l' do vrha?
— Aha, do gore. Koliko je karta, da nije poskupila?

— Petica.
— A, onda nije. Evo, izvolite.

Dala mu je cenera. Mislio je, da li da joj vrati odmah pet, u krupno. Imao je jednu peticu u džepu. Ali, prvo je saslušao onog starca iz Tuzle, bilo je dva prema dva. Imao je i tu pogodak. Probao je po stoliću ispred sebe i dao joj pet kovanica od po dinar. Ispružila je dlan i onda ga blago savila. Nokti dugački i lakirani. Dotakli su ga dok je ubacivao kursor u tu jamicu. Uzela je tu siću i povukla se u čošak kabine. Držala je lijevu ruku na gornjoj prečki. Sada je mogao da vidi mjesto gdje je bijela bluza uvirala u sivkastu suknju koja joj je dopirala do listova. Mijenjao je stanicu, tražio Beograd, tamo niko ne odlazi u penziju, mislio je. I dok je okretao onaj valjak nije razlučio da li gospoda nosi ili ne nosi čarape. Dole su bile crne štikle.

Vrata se otvoriše. Stajala je tako, jedan trenutak. Onda se sagnula, prihvatila ručku na kožnom koferu i zakoračila lijevom nogom. Vidio je nabore na članuku, nosila je čarape.

— Prijatno.
— Laku noć.
Nije ostao na vrhu. Pritisnuo je dugme, lift je krenuo prema dnu.

Vratio je na Sarajevo, utakmice su bile završene. Sljedeće kolo je rješavalo sve. Pročitali su rezultate. Jedanaest pogodaka. Pustili su neko kolo, prebiraio je prstima po lakiranoj ploči. Izvadio je iz džepa onu peticu i razgledao je. Zasvjettio je signal, s vrha.

DVA

Bila je već prošla ponoć. Dvojica su se doteturala do lifta i pritiskali dugmad. Lifta nije bilo. Ibro je otišao prije pola sata. Ona dvojica su morala uz stepenice. Stepenice su išle odmah uz lift, cik-cak.

Na jednom cak su sjeli, zapalili po cigaru i zaspali. Ujutru ih ipak nije bilo na stepenicama. Jer dok je drugi radnik u Gradskom saobraćajnom vozio prvu jutarnju turu, gledao je kroz staklo. Stepenice bjehu puste.

- Oko tri u lift je ušao Ibro.
- O, de si kolega.
- A, iš'o do lutrije da vidim, je l' ima trinestice.
- I?
- A ima.
- A ti, kol'ko si im'o juče?
- Jedanes'.
- Za sekundu lova.
- Jaka lova.
- Ja, dobro, odoh, ja.
- Je l' bilo gužve?
- 'Nako.
- Dobro drugar, idi ti.
- Vozdra.
- Vozdra.

Poglasnio je radio, ljudi su ulazili, bila je špica. Nakon pet-šest puta gore-dole ugleda onu ženu od sinoć. Išla je prema dole. Na noktima više nije bilo laka. Opet je dala deset, ovaj put joj je vratio pet, uzela je kursor i ruka je nestala. Na toj ruci nije bilo prstena.

Svi su izašli i čekao je da se lift napuni. Ona je otišla do cvječare koja je bila odmah do lifta. Vrata su se zatvorila i lift je krenuo. Kada se vratio dole, ona je stajala po strani s buketom ruža u rukama. Bila je skinula mantil. Suknja je bila dosta kraća, čak iznad koljena. Crne čarape. Vidio je samo naprijed, dok su se vrata zatvarala i lift odlazio. Mislio je, da li imaju šav pozadi, njene crne čarape.

I gore je u lift ušao samo jedan tip, u odijelu. Prilično je mirisao. Nije bila loša ta kravata, svjđela se Ibru. Tip je izašao iz lifta i prišao joj. Uzela ga je pod ruku i odoše. Niko nije ulazio.

On se izvuče iz stolice i izađe napolje, da protegne noge. Pripaljivao je cigaretu i vidio ih kako ulaze u Mazdu. Znao je ta kola s instant lutrije. Naišli su neki ljudi, bacio je opušak i pritisnuo dugme.

Te večeri je padala kiša. Voda je počinjala da se sliva niz stepenice, cik-cak. Kapi su padale na staklo lifta. Ujutru, kad je Ibro ulazio u lift, ostavio je mokre tragove donova po podu.

TRI

Posao je išao redovno. Oko jedanaest je ušao jedan stariji čovjek. Bio je tu i juče, bio je tu uvijek u isto vrijeme.

- Poštovanje deda.
- O Ibro, odakud ti?
- Ama, kolega danas ima nekog posla, oko kuće, pa ja danas cijeli dan.
- Uf, uf, uf, valja izdurat.
- A, ici će nekako.
- Onda je ušla ona, na polovini brda, na međustanici. Bila je u nekoj trenerici, bez šminke. Kosu je bila skupila u rep, imala je malu glavu. Vidjele su se menđuše, zlatne. On zapali cigaru i vrati svima kursor. Bilo ih je četvoro u liftu. Nestade mu sitnine.
- Gospodo, izvinite, nemam da vam vratim.
- Neka, ja ću se sad vratiti, idem po cigare, pa ću opet gore.

— Odlično.

Vrata se otvoriše i izide i on. Otišla je do granapa, nije je dugo bilo. Niko nije nailazio, sunce je lijepo grijalo i bilo mu je vruće u bluzi. Skinu je i ostavi na stolicu. Na vratima se pojavi ona s cigarama u ruci.

- Izvinite, ima li ovdje negdje jučkarnica?
- Ne znam gospodo, nisam iz ovog kraja.
- Onda ništa, ne znaju ni ovi u granapu.
- A što ne razvijete sami.
- Nisam ja za takve stvari. Nisam ko ove vaše, tako spretne i hitre.
- Pa nisu ni one čemu.
- Bili su na vrhu.

Krenula je prema dole oko sedam, sama. Sada je bila sredena. Već je osjećao njen miris. Izašla je i nestala. Nikog nije čekala. Lift je krenuo gore prazan, njen miris se i dalje osjećao. Nakon tri vožnje je otišao u granap i uzeo četvrt hljeba i salamu. Kefira nije bilo.

ČETIRI

Bližila se ponoć. U lift je ulazilo sve manje svijeta. Bio je sutra slobodan. Ušla su dvojica momaka. Nešto su pričali, nekakve gluposti. Naplatio im je karte i vidio da jedan od njih, onaj s naočalima, drži nekakvu ploču. Noga u štiklama, crno-bijela fotografija, noga neke žene, ili životinje. Ibro nije znao šta je na fotografiji. Ova dvojica su izašla na vrhu, čoravi je nosio ploču.

PET

Spustio se dole, bio je sam. Još jednom gore i spustiće se pješke. Bila je tiha i topla noć. Začuo je kako neko trči, ženski koraci, to je bila ona. Ušla je unutra zadihana, znojna.

Odmah je zatvorio vrata i krenuli su gore. Nije mogao da se sjeti ko je u nedjelju zabio počasni gol za Sarajevo. Cupkao je nogom o pod, uzeo novčanicu iz njezine ruke i pritisnuo stop.

Vozili su se do tri sata. Čula su se dole kola kako prolaze. Pridržavala se o gornje prečage, ruku upletenih u metal i plastiku. Lift je išao ka dole, bio je ugasio svjetlo i na radiju je već odavno išla lagana muzika.

Stvarno su se zaustavili gore. Ona je izašla i nestala u mraku. Čuo je kako silazi niz stepenice i kako se, kasnije u daljini, otvaraju vrata od haustora. Sjeo je i ispušio jednu. Zatim je ugasio radio i otišao.

ŠEST

Sutra je onaj drugi radnik radio cijeli dan. Nije primjetio kada su u lift ušli dvoje, muškarac i žena. Stajali su u suprotnim uglovima i čutali.

Kasnije, muškarac se vratio sam. Nije uzeo kursor, zato ga je ovaj kao i zapamtio.

SEDAM

Ibro je sutra radio poslije podne. Iduće nedjelje je radio ujutru. Grebao je instant lutriju. Često bi se ukazao znak onih kola. Pušio je napolju, ispred lifta. Udisao je dimove s takvim čejfom.

OSAM

Bio je već početak oktobra, prvenstvo je odmicalo.

Bližio se kraj prvog poluvremena večernjih utakmica kada je u lift ušao muškarac, samo u košulji i farmerkama. Bilo je ipak svježe.

Lift je krenuo dole. U liftu je bio samo jedan putnik.

Muškarac je zgrabio konduktera za grlo i kada su se vrata otvorila dole, na kraju silaska, muškarac je izašao napolje i stajao tako, skupljajući prste u pesnicu. Duvaio je vjetar, nebo je bilo vedro.

Svjetlost je izlazila iz lifta, vrata su i dalje bila otvorena.

Unutra je na podu ležalo mrtvo tijelo. Muškarac je krenuo uz stepenice polako. Došao je do pola i začuo zujanje. Odozgo se spuštao drugi lift. Malo je zastao, a zatim nastavio prema vrhu. On i lift su se mimoišli. Unutra je bilo nekoliko ljudi.

DEVET

Poluvrijeme je završeno. Ibro je vratio kursor putnicima i provjeravao rezultate. Slabo je stajao večeras. Navikavao se na ovu drugu kabinu. Više nije mogao da gleda na stepenice. Sada je gledao prema Miljacki i Trebeviću.